

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Александър Иванов Маринов

член на научно жури, определено със Заповед № 1047/11.05.2020 г.
на Зам.-ректора на УНСС – София

Относно: дисертационен труд за придобиване на
образователната и научна степен „доктор”
по професионално направление 3.3 „Политически науки”

Тема на дисертационния труд:

**„СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ИЗБОРНИТЕ СИСТЕМИ НА БЪЛГАРИЯ И
ГЕРМАНИЯ (1990-2014 г.)”**

Автор на дисертационния труд: Даниела Младенова Царева,
докторант към катедра „Политология” при УНСС

Научен ръководител: проф. д-р Георги Янков

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Представен е дисертационен труд с общ обем от 259 страници, в т.ч. основен текст 225 страници, 18 таблици и 12 фигури. Библиографската справка е впечатляваща - съдържа 257 литературни, дигитални, видео и интернет източници на български, английски и немски език. Източниците са разнообразни, актуални, авторитетни и сред тях няма неизползвани, т.е. библиографията е пълноценно приложена. Значимо място в цитираната научна литература заемат релевантни към темата работи на български автори. Литературните източници са ползвани компетентно и коректно.

Дисертационният труд в този вид покрива изискванията на действащите нормативни документи - ЗРАС, както и Правилника за неговото прилагане и документите на УНСС.

2. Характеристика на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Избраната структура на дисертацията съответства на препоръчителните стандарти за цялостно изследване, предназначено да подложи на проверка теоретични предпоставки на една традиционна и в същото време ревитализираща своята актуалност научна и приложна област – анализа на съвременните изборни системи. Предметът на труда е сравнителното изследване на българските изборни системи и една от най-добре функциониращите избирателни системи в света - германската. Добре са обосновани актуалността и значимостта на темата. Последователно и аргументирано са дефинирани логиката и структурата на анализа, целта, задачите, методите, изследователската теза и ограниченията на изследването.

Добросъвестно са използвани широк кръг първични и вторични източници на факти и данни. Съществено достойнство на дисертацията е нейната подчертана практико-приложна ориентация.

Общото впечатление от структурата на дисертационния труд на Даниела Младенова показва изградена теоретико-методологическа култура, самостоятелно изследователско мислене и отлично владение на практическите техники на разработване на такъв тип текст. Високо може да бъде оценена способността на дисертанта да формулира коректно ограниченията на изследователския подход и изводите от изследването.

3. Оценка на научните и практическите резултати и приноси на дисертационния труд

Цялостната оценка на предлагания дисертационен труд говори категорично за високата подготовка на дисертанта и за способност целенасочено да се преследва реализирането на сложни научни задачи. Въпреки че се опира на редица утвърдени концепции за изборните системи, Даниела Младенова ги осмисля творчески и успешно се стреми да ги приложи в сравнителен контекст.

Бих конкретизирал оценките си за **достойнствата и приносите на дисертацията** в следните три пункта.

Първо, за първи път в научната литература е направен *цялостен сравнителен анализ на изборните системи на Р България и ФР Германия*, при това – чрез добро

съчетаване на реинтерпретация на резултати от политологични изследвания и прочит на конституционни текстове.

Второ, изграждането на добре обоснован авторски модел на сравнението на българската и германската изборни системи от гледна точка на осигуряването на политическата стабилност. Към стойността на този принос допринася анализът на историческата еволюция на изборната традиция в двете страни.

Трето, формулираните изследователски резултати и изводи относно **практическите стъпки при реализиране на електронното гласуване** в България и Германия. Даниела Младенова се е справила много добре с това предизвикателство, като развива редица интересни идеи и изводи. В това отношение, според мен, трудът има приносен потенциал и създава полезни перспективи за по-нататъшното развитие на изследванията и практиката на електоралните процеси у нас.

Представеният от дисертанта автореферат отговаря на изискванията. Налице са изискваните публикации по темата. Като цяло може да бъде приета авторската справка за приносите.

4. Критични бележки и препоръки

Изтъкнатите по-горе положителни страни на дисертационния труд категорично доминират в общата ми оценка. Имам някои конкретни въпроси, критични бележки и препоръки, които, надявам се, биха помогнали за усъвършенстване на по-нататъшната изследователска дейност на колегата.

Сред всички възникващи дискуссионни въпроси би отправил към дисертанта следните два:

4.1 Въпреки че е извън предмета на труда, в каква степен изводите от дисертационното изследване се потвърждават от развитието на политическите процеси в двете страни и най-вече в България след 2014 г.?

4.2 Ако приемем твърдението, че „изборите са средство за набиране на политическия елит” (с. 12 от автореферата) и отчитаме днешното качество на българския политически елит, какви изводи могат да бъдат формулирани относно ефективността на този инструмент на демокрацията в България?

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

Като имам предвид: научно-теоретичната, изследователската и приложната значимост на труда и очертаните му достойнства и приноси

препоръчвам на уважаемото жури ДА ГЛАСУВА ЗА присъждане на научно-образователната степен „доктор” на Даниела Младенова Царева.

06.06.2020 г.

проф. д-р Александър Маринов

